

Minst en tredjedel snakker norsk hos oss. De fleste er kvinner i begynnelsen av 20-årene, som snakker språket etter å ha studert eller oppholdt seg i Norge
Raitis Dinka, opplæringsansvarlig hos Runway i Riga

Norsk er utbredt i Latvia

RIGA/LATVIA: Gode språkkunnskaper er vanlig blant ungdom i de baltiske statene. I Latvia er norsk i en særstilling. Ikke noe annet sted utenfor Skandinavia forstås norsk av så mange. Tallene er omstridte, men conventbyrået Inspiration Riga anslår at mellom 12.000 og 15.000 latviere mestrer språket vårt. Mye fordi det undervises i norsk ved åtte-ti universiteter, høyskoler eller videregående skoler i landet.

– Dersom vi sammenligner med hvor stor popularitet språket vårt har i andre land, så er interessen for norsk i Latvia unormalt stor, bekrefter Snorre Karkkonen Svensson, norsklærer på Riga Universitet og ved Kulturakademiet i Riga.

Noe av grunnen kan være at latviene forsøkte å identifisere seg med Skandinavia da landet frigjorde seg fra Sovjetunionen i 1991. Men samtidig så norsk næringsliv hva som ville komme i den tidligere østblokkbyen. Norsk språk ble viktig for å få seg jobb.

– Latvia er blant landene i Europa med mest flerspråklighet. Latviere som lærer norsk har ofte tre-fire fremmedspråk fra før av, sier Svensson.

SIM-KORT. Kjøper du kontantkort hos Netcom, havner du først hos Evelina Kruze (20) i Riga som registrerer SIM-kortet ditt. Foto: Odd Helge Brugrand

årene, som snakker språket etter å ha studert eller oppholdt seg i Norge, forteller Dinka.

Sliter med dansk

Den andre store norske aktøren er Safe-gruppen fra Fredrikstad. Da et søsterselskap trengte et ordrekontor, opprettet eieren Trond Aaslid callsenteret Safe Solutions i Riga. Senere etablerte han også Safe Telecom, som leverer kundetjenester til flere kjente bedrifter i Norge.

– Virksomhetene i Baltikum erstatter ikke bare arbeidsplasser i Norge, de konkurrerer også på kompetanse og arbeidsmetoder. Siden sykelønnsordningene er strengere og stillingsvernet svakere, opplever norske bedrifter en høyere arbeidsmoral i Baltikum, sier Trond Aaslid.

Også GEmoney har lagt sin kundeservice til Riga, med en norsk, en svensk og en dansk avdeling i et nybygg ved Daugavalelven. Postordreselskapet Select er også her, og kundene til Taxi Kourir i Stockholm må ringe til Riga når de trenger skyss. Svensktalende latviere sitter med kart og sender drosjen riktig vei.

Men danske callsentre finnes

ikke. Latviene har problemer med uttalen.

– Dette hadde ikke vært bukk om vi hadde satset i Norge, sier Nils Sundling i Runway.

– Men ifjor økte gjennomsnittslønnen i Latvia med 24,5 prosent. I Estland gikk den opp 17,5 prosent siste kvartal. Er dette lønnsomt på sikt?

– I et femårs-perspektiv vil ikke lønnsveksten være større enn at det er lønnsomt. Vi betaler allerede nå våre skandinavishtalende ansatte mer enn vanlig. Dessuten produserer baltene mer. Arbeidsmoralen er høy og arbeidstiden lengre, sier Sundling.

Det siste er Trond Aaslid i Safe enig i. Han tror teknologi og globalisering fører til at norske arbeidstagere i fremtiden må konkurrere med utenlandske arbeidstagere.

– Så fort språkbarrieren er overvunnet og kompetansen er til stede, blir flere arbeidsplasser uavhengig av beliggenhet. I et presset norsk arbeidsmarked kan utflagging av funksjoner til Baltikum være til stor fordel for norsk næringsliv, mener Aaslid.

redaksjonen@dn.no

GRAFIKER. – Vi ønsker at de med tittel skal bli valgt fremfor de uten tittel, sier daglig ledef Anne-Mette Hoel i Grafill. Foto: Per Thrana

Grafikerne beskytter seg

JOB & KARRIERE

Norske grafikere skal få beskyttet tittel etter mønster av arkitekter, ingeniører og økonomer. Målet er kompetanseheving, bedre økonomiske vilkår og proffere oppreden overfor kundene.

GREGERS OTTESEN
Oslo

Tidlig neste år skal de første grafiske designerne kunne smykke seg med en beskyttet tittel. Hvordan tittelen vil lyde blir bestemt på vårparten.

Gir trygghet

– Målet er at kundene som etter spør design prosjekter skal føle seg tryggere på at de får verdi for pengene de investerer i visuell kommunikasjon. Vi skal styrke medlemmenes troverdighet og posisjon, sier daglig leder Anne-Mette Hoel i Grafill – norsk organisasjon for visuell kommunikasjon. Hun står i spissen for innføringen av den nye tittelen.

Utøverne har lenge ergret seg over at hvem som helst kan kalle seg grafisk designer, illustratør eller interaktive designer. Det kan skje uavhengig av utdanning, kompetanse, yrkeserfaring og prestasjoner. Dette vil ledesen i Grafill til livs. Forening-

en har 1500 medlemmer som spenner fra tegneserieskapere til ansvarlige for store designprogrammer. Hoel medgir at det er stor uvitenhet blant kundene om utøvernes kompetanse og at man derfor kan kjøpe katta i sekken.

Øke lønnsomheten

– Gjennom innføring av tittel blir det lettere for markedet å orientere seg blant stadig flere utøvere i en uoversiktlig bransje, sier hun.

Hoel legger heller ikke skjul på at tittelen også er en måte å øke lønnsomheten til medlemmene. Ingen vet hvor mange grafiske utøvere som finnes i Norge, men Hoel tipper cirka 2000 aktive. Hvert år kommer 600 nyutdannede ut fra ulike skoler.

– Vi opplever et sterkt og økende prispress fordi tilbudet er større enn etterspørselen, sier hun.

Grafikerne opplever i dag stort sprik i inntekter. Hoel anslår nivået går fra 200.000 kroner til rundt en million kroner årlig, mens normalinntekten ligger mellom 300.000 og 400.000 kroner.

– Når kompetansenivået øker blant medlemmene kan de også ta en høyere pris, sier hun.

Grafikerene må på skolebenken for å få tittelen uansett bakgrunn, status og kompetanse. Målet er å skape en felles faglig plattform ut mot kundene. Blant fagområdene er prosjektledelse, økonomi, opphavsrett og presentasjon.

gregers.ottesen@dn.no

Øker anerkjennelsen

OSLO: Administrerende direktør Jan Stavik i Norsk Designråd mener innføringen av en beskyttet tittel er en god idé. Han representerer kundesiden.

– Sertifiseringen har noe med trygghet å gjøre, spesielt om man ikke er en erfaren kjøper av slike tjenester, sier han.

Stavik mener det er like mye i utøvernes interesse å innføre en tittel.

– Det øker anerkjennelse og prestisjen til de som er sertifisert. Dette er et arbeid som foregår i mange land i Europa. I Danmark snakker man om en ISO sertifisering, sier han.

SUKSESS. – Vi opplever stadig at folk sier, jøss, er dere borti der? Teknikken gjør at vi kan gjøre ting der de er best egnet, sier Runways administrerende direktør, Nils Sundling. Foto: Ieva Valla

de norsktalende arbeiderne. Men også svensk og engelsk hører blant de som er på jobb.

Raitis Dinka er ansvarlig for opplæringen.

– Minst en tredjedel snakker norsk hos oss. De fleste er kvinner i begynnelsen av 20-